

niti ispuštanjem stavova a) i b) iza riječi "against" i umetanjem "any ship or ships beneficially owned at the time the action is brought by the owner of the ship in connection with which the claim arose", odnosno riječ "and" bi bila više odgovarajuća veza umjesto riječi "or". Iz svih tih razloga sudac je bio mišljenja da je prvostepeni sud došao do pravilne odluke i da je potrebno žalbu odbiti.

Kako je vidljivo zajedničko mišljenje svih trojice sudaca da je prvostepena odluka pravilna i da ju je stoga valjalo potvrditi, a žalbu odbiti uz trošak. Jedina razlika javlja se u pogledu pitanja, kada se ima smatrati da je osnovana nadležnost suda, da li momentom podnošenja tužbe ili momentom njezine dostave. Većina je zauzela stajalište da je to momentom dostave, te s toga razloga izložena praksa ne pokazuje se kontrarna zakonu. Nije dopuštena žalba na Kuću lordova.

(LLR 1971, 2, str.49)

S.J.

SUDSKI ODBOR TAJNOG SAVJETA

(Kao vrhovni sud za Australiju)

Presuda od 1.VII 1970.

York Products PTY. Ltd. c/a Gilchrist
Watt and Sanderson PTY. Ltd.
The "Regenstein"

Prijevoz stvari morem - Slagač kojem je brodar na odredištu ovlašteno povjerio teret odgovara primaocu bez obzira na njegov ugovor s brodarom - Slagačeva odgovornost nastaje na temelju preuzimanja posjeda stvari - Slagač se ne može pozvati na ograničenje brodarove odgovornosti

Tužitelj, primalac tereta, traži od tuženoga, slagača i agenta broda, naknadu štete koja mu je nastala zbog toga što je tuženi preuzeo s broda "Regenstein" 2.X 1962. dva sanduka satova u svoje carinsko skladište, a da je 8.X 1962. izručio samo jedan sanduk, a drugi sve do danas nije pronašao. Tužitelj je ustao tužbom 2.VII 1964. za naknadu štete od tuženoga slagača. Prvostepeni sudac u Okružnom sudu u Sidneyu sudio je u korist tužitelju, a tu njegovu presudu je Apelacioni sud Novog Južnog Walesa većinom glasova potvrdio. Tuženi je ustao pravnim lijekom na Sudski odbor Tajnog savjeta, koji je (u vijeću sastavljenom od lordova Hodsona, Guesta, Donovana i Pearsona, te Sir Gordon Willmera) potvrdio nižestepene presude iz slijedećih bitnih razloga (koje je iznio lord Pearson):

Osnovno pitanje koje se u ovom slučaju pojavljuje je kakve je prirode obaveza tuženog slagača, odnosno da li postoji bilo kakva obaveza slagača prema primaocu. Brodar je izdao teretnicu po naredbi, a u teretnici je bio sadržan uglavak da brodar ispunjava svoju obvezu iskrcajem tereta, pa da nakon toga svi rizici padaju na robu samu. Slagač, koji je ujedno i agent broda, preuzeo je u svoje fizičko držanje teret i pohranio ga u skladište (od kojega su ključeve imali carinici i njegovi službenici), pa je primaocu i zaračunao pristojbu za uskladištenje, no nije mu izručio manjkajući od njega preuzeti sanduk. Tuženi poriče da bi između njega i primaoca postojao ugovorni odnos, i tvrdi da takav postoji samo između njega i brodara. Prema tome da on nema nikakve dužnosti brige za teret prema primaocu, a da se pokraj toga može i pozvati i na uglavke teretnice o prirodi i o visini odgovornosti brodara. Tužitelj koji je tvrdio tome nasuprot da je tuženi preuzevši teret postao njegov depozitar smatra da je iz toga slijedila i dužnost pažljivog postupka s teretom od strane slagača. Tajni savjet se ne upušta u ocjenu odnosa brodara i slagača, ali ističe da neovisno od toga da li je nastao ili nije nastao pretpostavljeni ugovor ("implied contract") između primaoca i slagača, ipak nesumnjivo, na temelju ugovora naručitelja i brodara, brodar ima ovlast nekome povjeriti teret kod predaje na određitu, dakle njegova ovlast da teret drži, koja tvori odnos ovlaštenog prijenosa posjeda ("bailment") ovdje dođe mjesto ovlaštenoj predaji drugoj osobi ("sub-bailment"). Takva osoba se barem nalazi u ulozi nalaznika tuđe stvari. Već 1615. je u *Isaack v. Clark* Chief Justice Coke postavio načelo da nalaznik može ne uzeti u pohranu tuđu stvar, ali ako ju preuzme, onda je odgovoran za to da je ne preda nikome nego njenu pravom vlasniku. U dva željeznička slučaja (*Foulkes v. Metropolitan District Railway Company*, 1880. i *Hooper v. London and North Western Railway Company*, 1881) rečeno je da preuzimanjem putnika ili prtljage na temelju ugovora putnika s drugom, prethodnom, željezničkom kompanijom ona koja nastavlja put preuzima obvezu za dužnu pažnju kako u pogledu putnika tako i prtljage. Međutim suci se pozivaju i na mišljenje pisaca Pollock i Wright u djelu "An essay on possession in common law" objavljenom 1888, a u kojemu ovi pisci zastupaju stajalište da je razlika glede toga da li prestaje povjerba posjeda drugoj osobi kada ta druga osoba preda posjed trećoj, ili pak ne prestaje, zavisna od konkretnog slučaja. Kada je povjerba prvoj osobi prestala, treća osoba postaje nosilac posjeda i odgovara samo vlasniku, a u drugom slučaju treća osoba odgovara kako onome koji joj je povjerio stvar tako i njenom pravom vlasniku na temelju izvedenog posjeda koji ona ima. Analogno tome postupano je i u *Morris v. C.W. Martin & Sons, Ltd.* (1966) u kojem se radilo o tome da je ukradeno krzno bilo u rukama treće firme kojoj ga je na popravak povjerila ona firma s kojom je

zaključen ugovor o popravku, sa znanjem naručitelja iz ugovora o popravku. U tom su slučaju suci Apelacionog suda (Lord Denning M.R, LL.JJ. Diplock i Salmon) smatrali da i bez ugovora između treće firme i naručitelja nastaje obveza treće firme prema tužitelju-naručitelju da dužnom pomnjom postupa s povjerenom joj stvari. Niz kasnijih i ranijih slučajeva presudjeno je u skladu s ovom presudom iz 1966. Stoga se i u spornom slučaju mora smatrati da je tuženi slugač uzevši u posjed tužiteljev teret preuzeo i obvezu da s njime postupa dužnom pažnjom, i to bez obzira na to da li je pojam "bailment" jednako shvaćen u australijskom kao i u engleskom pravu.

(LLR 1970, 2, str.1)

E.P.

Bilješka.- Ova presuda Tajnog savjeta u skladu je s nizom presuda engleskih sudova, a uspostavlja, nezavisno od ugovora broдача i slugača, izravnu pravnu vezu između slugača i primaoca tereta. Suprotno razvoju u francuskom pravu u njegovoj novoj kodifikaciji, tendencija je engleske i australijske judikature da nametne slugaču obvezu dužne pomnje ne samo prema njegovoj ugovornoj protustranci (koja je u konkretnom slučaju bio broдар) nego i prema primaocu, koji nije bio u ugovornoj vezi s naručiteljem posla. Odatle slijede onda i dalje konzekvencije, napose isključenje propisa koji se odnose na ograničenje broдарove odgovornosti.

E.P.

FRANCUSKI KASACIONI SUD

Presuda od 12.XI 1969.

Cie française de navigation (C.F.N.)
c/a Association des pèlerinages de Paris

Prijevoz putnika morem - Štrajk brodske posade - Nemogućnost pravovremenog isplovljenja broda iz luke ukrcaja putnika - Datum dolaska broda u luku odredišta - Razrješenje ugovora zbog nemogućnosti održanja ugovorenog datuma dolaska broda na odredište - Broдар se ne može pozivati na štrajk kao razlog nemogućnosti isplovljenja broda iz luke ukrcaja putnika ako štrajk za njega nije viša sila - Štrajk za broдача nije viša sila ako je bio predvidiv - Pod ovom pretpostavkom broдар je dužan prevesti putnike do odredišta drugim pogodnim sredstvom ako mu to nije moguće brodom - Ukoliko on to ne učini, dužan je svom suugovaraču nadoknaditi troškove koje je suugovarač